

Zbor za učenje vjere

Pismo biskupima Katoličke Crkve o pastoralnoj skrbi za homoseksualne osobe

1. Problem homoseksualnosti i moralnoga suda o homoseksualnim činima postaje sve više predmetom javne rasprave i u katoličkim krugovima. U toj se raspravi često predlažu argumentacije i iznose shvaćanja koja nisu u skladu s učenjem Katoličke Crkve, izazivajući opravdanu brigu u svima onima koji su angažirani u pastoralnoj službi. Stoga ovaj Zbor smatra problem tako teškim i raširenim da on opravdava ovo pismo o pastoralnoj skrbi za homoseksualne osobe, upravljeno svim biskupima Katoličke Crkve.

2. Naravno da se ovdje ne može pristupiti iscrpnomu razlaganju tako složenoga problema; pozornost će više biti usredotočena na specifični kontekst katoličke moralne perspektive. Ona nalazi potporu u pouzdanim rezultatima prirodnih znanosti koje imaju vlastiti predmet istraživanja i metodologiju koja ima zakonitu autonomiju.

Stajalište katoličkoga moralnoga učenja temelji se na ljudskom razumu prosvijetljenu vjerom i svjesno je vođeno nakanom da se vrši volja Boga, našega Oca. Na taj način Crkva može ne samo učiti od znanstvenih otkrića, nego i nadrastiti njihov obzor; ona je sigurna da njezino obuhvatnije gledanje poštuje složenu stvarnost ljudske osobe koja je, u svojoj duhovnoj i tjelesnoj dimenziji, stvorena od Boga i, njegovom milošću, pozvana da bude zaštitnik vječnoga života. Samo u tom kontekstu može se dakle jasno shvatiti u kojem je smislu fenomen homoseksualnosti, sa svojim mnogostrukim dimenzijama i sa svojim učincima na društvo i crkveni život, problem koji osobito pripada djelokrugu pastoralne skrbi Crkve. Stoga se od njezinih službenika traži pažljivo proučavanje, konkretna zauzetost i pošteno razmišljanje, teološki uravnoteženo.

3. Već je u „Izjavi o nekim pitanjima seksualne etike” od 29. prosinca 1975. Zbor za učenje vjere izričito raspravljao o ovom problemu. U toj se Izjavi ističe dužnost da se nastoji shvatiti homoseksualno stanje i reklo se kako grješnost homoseksualnih čina treba razborito prosuđivati. Istodobno je Zbor vodio računa o razlici koja se obično čini između homoseksualnoga stanja ili usmjerenosti i homoseksualnih čina. Ovi su posljednji označeni kao čini lišeni njihove bitne i nenadomjestive svrhe, kao „u sebi neuredni” i takvi da ni u kojem slučaju ne mogu biti odobreni (usp. br. 8. st. 4). Ipak u raspravi koja je uslijedila nakon objelodanjenja Izjave, iznosila su se pretjerano dobrohotna tumačenja o homoseksualnom stanju, pa je netko išao sve dotle da ga označi kao indiferentno ili čak dobro. Valja, međutim, precizirati da osobita sklonost homoseksualne osobe, premda u sebi nije grijeh, tvori ipak usmjerenje, više ili manje jako, prema jednom s moralnoga stajališta u sebi zlom ponašanju. Zbog toga razloga samu sklonost treba gledati kao objektivno neurednu. Prema tom oni koji se nalaze u takvom stanju trebali bi biti predmetom osobite pastoralne skrbi da ne bi povjerovali kako je ostvarenje te sklonosti u homoseksualnim odnosima moralno prihvatljiv izbor.

4. Jedna od bitnih odlika autentične pastoralne skrbi jest raspoznavanje uzroka koji su unijeli zbrku s obzirom na crkveno naučavanje. Među njih treba ubrojiti jednu novu egzegezu Svetoga Pisma, po kojoj Biblija ili ne bi imala ništa reći o problemu homoseksualnosti, ili bi je čak na neki način prešutno odobravalala, ili bi konačno ponudila moralne propise kulturno i povijesno tako uvjetovane da se više ne bi mogli primijeniti na suvremeni život. Takva mišljenja, vrlo pogrješna i zastranjajuća, zahtijevaju osobitu budnost.

5. Istina je da je biblijska literatura baštinik različitih razdoblja u kojima je bila napisana, velikim dijelom u svojim oblicima mišljenja i izražavanja (usp. usp. Drugi vatikanski sabor,

konstitucija *Dei verbum*, br. 12). Nedvojbeno je da današnja Crkva naviješta evanđelje svijetu koji se dosta razlikuje od onoga staroga svijeta. S druge pak strane, svijet u kojem je napisan Novi zavjet bio je već znatno izmijenjen s obzirom na prilike, primjerice, u kojima je napisano ili redigirano Sveto Pismo židovskoga naroda.

Ipak treba istaknuti da, makar u kontekstu te znatne različitosti, postoji očita dosljednost unutar samoga Svetoga Pisma o homoseksualnom ponašanju. Stoga se učenje Crkve u ovoj stvari ne temelji samo na izdvojenim rečenicama iz kojih se mogu izvući diskutabilne teološke argumentacije, nego nadasve na čvrstom temelju stalnoga biblijskoga svjedočanstva. Današnja vjernička zajednica, u neprekidnom kontinuitetu sa židovskim i kršćanskim zajednicama unutar kojih su ista Sveta Pisma sastavljena, nastavlja se hraniti istim Pismima i Duhom Istine čija su ona Riječ. Jednako je važno znati da sveti tekstovi nisu stvarno shvaćeni kada se tumače na način protivan živoj Predaji Crkve. Da bi bilo ispravno tumačenje Svetoga Pisma treba biti u stvarnoj suglasnosti s tom Predajom. Drugi vatikanski sabor u tom pogledu kaže: „Očevidno su, dakle, po premudroj Božjoj odluci, Sveta Predaja, Sveto Pismo i crkveno Učiteljstvo tako uzajamno povezani i združeni te jedno bez drugih ne može opstati, a sve zajedno — svako na svoj način — pod djelovanjem Duha Svetoga uspješno pridonosi spasenju duša (*Dei verbum*, br. 10). U svjetlu tih tvrdnja ukratko se iznosi naučavanje Biblije o ovom predmetu.

6. Teologija stvaranja, sadržana u Knjizi Postanka, pruža temeljno polazište za odgovarajuće shvaćanje problema koje postavlja homoseksualnost. Bog u svojoj bezgraničnoj mudrosti i u svojoj svemogućoj ljubavi zove na opstanak svu stvarnost, koja je odraz njegove dobrote. On stvara na svoju sliku i priliku čovjeka kao muško i žensko. Stoga su ljudska bića Božja stvorenja pozvana održavati, u komplementarnosti spolova, Stvoriteljevo unutarnje jedinstvo. Oni ostvaruju tu zadaću na jedinstven način kad s Njime surađuju u prenošenju života međusobnim supružničkim darivanjem. Treće poglavlje Knjige Postanka pokazuje kako je ova istina o ljudskoj osobi kao slici Božjoj potamnjena istočnim grijehom. Iz toga nužno slijedi gubitak svijesti značenja saveza koji je vlastit jedinstvu koje su ljudi imali s Bogom i međusobno. Premda ljudsko tijelo još uvijek čuva svoje „zaručničko značenje”, to je potamnjeno grijehom. Takvo pogoršanje zbog grijeha nastavlja se razvijati u povijesti stanovnika Sodome (usp. *Postanak* 19, 1-11). Ne može se sumnjati o moralnom sudu ondje izrečenom protiv homoseksualnih odnosa. U *Levitskom zakonu* 18, 22 i 20, 13, kad se ukazuje na uvjete da bi se pripadalo izabranomu narodu, autor iz izabranoga naroda isključuje one koji se ponašaju kao homoseksualci.

Na pozadini toga teokratskoga zakonodavstva sv. Pavao razvija eshatološko gledište unutar kojega ponovno predlaže istu nauku, uvrštavajući među one koji ne će ući u Božje Kraljevstvo i homoseksualce (usp. *Prva Korinćanima* 6, 9). U jednom drugom ulomku svojih poslanica, oslanjajući se na moralne predaje svojih predaka, ali smještajući se u novi kontekst suočavanja kršćanstva s poganskim svijetom svojega vremena, predstavlja homoseksualno ponašanje kao primjer zaslijepljenosti u koju je upalo čovječanstvo. Zamijenivši izvorni sklad između Stvoritelja i stvorenja, teška devijacija idolatrije dovela je do svake vrste pretjeranosti na moralnom području. Sv. Pavao nalazi najjasniji primjer toga nesklada upravo u homoseksualnim odnosima (usp. *Rimljanima* 1, 18-32). Konačno, u savršenom kontinuitetu s biblijskim naučavanjem, u nabranjanju onih koji djeluju suprotno zdravoj nauci, izričito se spominju kao grješnici oni koji obavljaju homoseksualne čine (usp. *Prva Timoteju* 1, 10).

7. Poslušna Gospodinu koji ju je utemeljio i darovao joj sakramentalni život, Crkva u sakramentu braka slavi božanski plan ljubavnoga i prokreativnoga jedinstva muškarca i žene. Samo u bračnom odnosu uporaba seksualnih moći može biti moralno ispravna. Stoga osoba koja se ponaša homoseksualno djeluje nemoralno.

Izabrati seksualnu aktivnost s osobom istoga spola znači poništiti bogati simbolizam i značenje, a da se ne govori o ciljevima Stvoriteljeva plana s obzirom na seksualnu stvarnost. Homoseksualna aktivnost ne izražava komplementarno sjedinjenje, koje je sposobno prenijeti život i stoga proturječi pozivu na život življen u obliku samodarivanja koje je, po evanđelju, bit kršćanskoga života. To ne znači da homoseksualne osobe nisu često velikodušne i da se ne darivaju, ali kad se odaju homoseksualnoj aktivnosti u svojoj nutрини učvršćuju neurednu seksualnu sklonost, koja je po samoj sebi označena samougađanjem.

Kao i kod svakoga drugoga moralnoga nereda, homoseksualna aktivnost priječi vlastito ostvarenje i sreću jer je protivna Božjoj stvaralačkoj mudrosti. Odbacujući pogrješna učenja s obzirom na homoseksualnost, Crkva ne ograničava nego još više brani, realno i autentično shvaćene, slobodu i dostojanstvo osobe.

8. Naučavanje današnje Crkve u organskom je dakle kontinuitetu s gledanjem Svetoga Pisma i sa stalnom Predajom. Iako se današnji svijet s mnogih gledišta zaista promijenio, kršćanska zajednica svjesna je duboke i trajne veze koja je povezuje s naraštajima koji su joj prethodili „u znaku vjere”.

Ipak, danas sve veći broj osoba, pa i unutar same Crkve, snažno pritišće Crkvu da prihvati homoseksualno stanje kao nešto što ne bi bilo neuredno, i da dopusti homoseksualne čine. Oni koji unutar vjerničke zajednice potiču nastojanja u tome smjeru, često su tijesno povezani s onima koji djeluju izvan nje. Te izvanjske skupine potaknute su pogledom koji je suprotan istini o ljudskoj osobi, koja nam je potpuno objavljena u Kristovu otajstvu. One očituju, makar ne na potpuno svjestan način, materijalističku ideologiju koja niječe transcendentnu narav ljudske osobe, kao i nadnaravni poziv svakoga pojedinca. Službenici Crkve trebaju učiniti da homoseksualne osobe, koje su povjerene njihovoj brizi, ne budu zavedene s pravoga puta ovim mišljenjima koja su tako duboko oprječna naučavanju Crkve. Opasnost je ipak velika i mnogi su koji nastoje stvoriti zbrku u pogledu stajališta Crkve i tu zbrku iskoristiti za svoje ciljeve.

9. Unutar Crkve razvilo se i nastojanje koje promiču uporne skupine različitih imena i različite rasprostranjenosti koje teži pribaviti ugled kao predstavnik svih homoseksualnih osoba koje su katolici. Zapravo su njegovi sljedbenici većinom osobe koje ili ignoriraju crkveno naučavanje ili ga na neki način nastoje opovrgnuti. Pod okrilje katoličanstva nastoji se skupiti homoseksualne osobe koje nemaju nikakve namjere napustiti svoje homoseksualno ponašanje. Jedna od taktika koje se upotrebljavaju jest tvrdnja, s prizvucima prosvjeda, da bilo koja kritika ili rezerviranost u pogledu homoseksualnih osoba, njihovih aktivnosti i njihova životnoga stila, jest jednostavno oblik nepravedne diskriminacije.

Stoga je u nekim državama u tijeku pravi pokušaj da se manipulira Crkvom stjecanjem potpore, često dobronamjerne, njezinih pastira, u nastojanju da se promijene norme građanskoga zakonodavstva. Svrha je akcije prilagođavanje toga zakonodavstva vlastitomu shvaćanju tih skupina koje provode pritisak, po kojem je homoseksualnost stvarnost barem nimalo štetna, ako ne i posve dobra. Premda prakticiranje homoseksualnosti ozbiljno prijete životu i blagostanju velikoga broja osoba, pobornici toga nastojanja ne odustaju od svoga djelovanja i odbijaju uzeti u obzir razmjere opasnosti koja je s time povezana.

Crkva ne može ne biti zabrinuta zbog svega toga i stoga čvrsto ostaje pri svojem jasnom stajalištu u tom pogledu koje se ne može promijeniti pod pritiskom građanskoga zakonodavstva ili trenutačne mode. Ona je iskreno zabrinuta i za mnoge koji se ne osjećaju zastupljenima od prohomoseksualnih pokreta, kao i za one koji bi mogli biti u napasti da povjeruju njihovoj promidžbi. Ona je svjesna da mišljenje, po kojem bi homoseksualna aktivnost bila ekvivalentna, ili barem jednako prihvatljiva kao i seksualno izražavanje bračne ljubavi, ima izravni odraz na shvaćanje koje društvo ima o naravi i pravima obitelji, i da ih

ozbiljno stavlja u opasnost.

10. Treba svom čvrstoćom izraziti žaljenje što su homoseksualne osobe bile i još uvijek jesu predmetom zlonamjernih glasova i nasilnih postupaka. Slična ponašanja zaslužuju osudu sa strane crkvenih pastira, gdje god se ona pojavila. Ona pokazuju nedostatak poštovanja prema drugima, koji vrijeđa osnovna načela na kojima se temelji zdrav društveni život. Vlastito dostojanstvo svake osobe mora se uvijek poštivati u riječima, u djelima i u zakonodavstvima. Ipak dužna reakcija na nepravde koje se nanose homoseksualnim osobama ne može nikako dovesti do tvrdnje da homoseksualno stanje nije neuredno. Kad bi se takva tvrdnja prihvatila, dosljedno tomu bila bi prihvaćena i homoseksualna aktivnost kao dobra, ili kada bi se uvelo građansko zakonodavstvo koje bi štitilo ponašanje na koje nitko ne bi mogao polagati bilo kakvo pravo, ni Crkva ni društvo u cjelini ne bi se onda trebali iznenaditi ako se također i druga mišljenja i krive prakse prošire i ako se nerazumna i nasilna ponašanja povećaju.

11. Neki tvrde da homoseksualna sklonost u nekim slučajevima nije rezultat slobodnoga izbora i da homoseksualna osoba nema alternative, nego je prisiljena ponašati se na homoseksualni način. Zbog toga se tvrdi da bi ona u tim slučajevima postupala bez grijeha, budući da zaista nije slobodna.

U vezi s tim valja se obazirati na zdravu moralnu predaju Crkve, koja upozorava na čuvanje od poopćivanja u prosuđivanju pojedinih slučajeva. Zaista, u određenom slučaju mogle su u prošlosti postojati i mogu još uvijek postojati takve okolnosti koje umanjuju ili jednostavno oduzimaju grješnost pojedincu; druge okolnosti, naprotiv, mogu je povećavati. Ipak treba izbjegavati neutemeljenu i ponižavajuću pretpostavku da bi homoseksualno ponašanje homoseksualnih osoba uvijek i potpuno bilo podvrgnuto prisili i zbog toga bez krivnje. Zapravo osobama s homoseksualnom sklonošću treba također priznati onu temeljnu slobodu koja karakterizira ljudsku osobu i daje joj njezino posebno dostojanstvo. Kao u svakom obraćenju od zla, zahvaljujući toj slobodi, ljudsko nastojanje, prosvijetljeno i poduprto Božjom milošću, moći će im omogućiti da izbjegnu homoseksualnu aktivnost.

12. Što dakle treba činiti homoseksualna osoba koja nastoji slijediti Gospodina? U biti te su osobe pozvane ostvarivati Božju volju u svojem životu, ujedinivši sa žrtvom Gospodinova križa sve patnje i poteškoće koje mogu doživjeti zbog svoga stanja. Za vjernika križ je plodonosna žrtva, jer od te smrti proizlaze život i otkupljenje. Premda će svaki poziv na nošenje križa ili na takvo shvaćanje patnje kršćanina po svoj prilici biti od nekoga ismijan, ipak bi se trebalo podsjetiti da je to život spasenja za sve one koji su Kristovi sljedbenici.

Zapravo to nije ništa drugo nego naučavanje upravljeno od apostola Pavla Galaćanima, kad on kaže da Duh proizvodi u životu vjernika ljubav, radost, mir, strpljivost, dobrohotnost, dobrotu, vjernost, blagost i vladanje sobom — i malo dalje: „Koji su Kristovi, razapeše tijelo sa strastima i požudama” (*Galaćanima* 5, 22-24).

Ipak taj se poziv olako loše shvaća, ako ga se drži samo beskorisnim nastojanjem samosvladavanja. Križ je zaista svladavanje samoga sebe, ali u prepuštanju u volju onoga Boga koji iz smrti izvlači život i osposobljava one koji u njega polažu svoje pouzdanje, da prakticiraju krjepost umjesto poroka. Pashalno Otajstvo doista se slavi samo ako se dopusti da ono prožme splet svagdanjega života. Odbaciti žrtvovanje vlastite volje u poslušnosti Gospodinovoj volji zapravo postavlja zaprjeku spasenju. Upravo, kao što je križ središte očitovanja Božje otkupiteljske ljubavi za nas u Isusu, tako usklađivanje samosvladavanja homoseksualnih muškaraca i žena s Gospodinovom za njih žrtvom bit će izvor samodarivanja koje će ih spasiti od načina života koji neprestano prijeti da ih uništi.

Homoseksualne osobe pozvane su, kao i ostali kršćani, živjeti čistoću. Ako ustrajno nastoje

shvatiti narav Božjega osobnoga poziva upravljenoga njima, bit će u stanju vjernije slaviti sakrament Pokore i primiti Gospodinovu milost, u tom sakramentu tako velikodušno ponuđenu, kako bi se mogli potpunije obratiti da ga slijede.

13. Očito je, s druge strane, da jasno i djelotvorno prenošenje crkvenoga učenja svim vjernicima i društvu u cjelini ovisi uvelike o ispravnom naučavanju i vjernosti onoga tko obavlja pastoralnu službu. Biskupi imaju posebno veliku odgovornost skrbiti o tom da njihovi suradnici u službi, a posebno svećenici, budu ispravno informirani i osobno rado spremni svakomu prenijeti učenje Crkve u njegovoj cjelovitosti. Vrijedna je divljenja posebna briga i dobra volja koju su pokazali prema homoseksualnim osobama mnogi svećenici i redovnici u pastoralnoj službi, i ovaj se Zbor nada da se ta briga ne će smanjiti. Takvi revni službenici trebaju biti sigurni da vjerno slijede Gospodinovu volju, kad potiču homoseksualne osobe da provode čist život te podsjećaju na neusporedivo dostojanstvo koje je Bog i njima dao.

14. Imajući u vidu navedeno, ovaj Zbor kani zatražiti od biskupa da budu posebno budni s obzirom na one programe koji doista žele izvršiti pritisak na Crkvu ne bi li ona promijenila svoje učenje, premda se ponekad riječima niječe da bi to tako bilo. Pažljivo proučavanje javnih izjava sadržanih u njima, i aktivnosti koje promiču, pokazuje proračunatu dvoznačnost, kojom žele zavesti s pravoga puta pastire i vjernike. Oni, primjerice, prikazuju ponekad naučavanje Učiteljstva, ali samo kao fakultativni izvor s obzirom na formiranje savjesti. Njegov specifični autoritet nije priznat. Neke skupine čak običavaju okarakterizirati kao „katoličke” svoje organizacije i osobe kojima se namjeravaju obratiti, ali zapravo one ne brane i ne promiču naučavanje Učiteljstva, dapače ponekad ga otvoreno napadaju. Makar njihovi članovi tvrde da žele uskladiti svoj život s Isusovim naučavanjem, oni, zapravo, napuštaju naučavanje njegove Crkve. To proturječno ponašanje ne može ni u kojem slučaju imati potporu biskupa.

15. Stoga ovaj Zbor potiče biskupe da u svojim biskupijama promiču pastoral homoseksualnih osoba u punom suglasju s učenjem Crkve. Nijedan autentični pastoralni program ne može uključiti organizacije u kojima se međusobno udružuju homoseksualne osobe, a da ne bi bilo jasno utvrđeno daje homoseksualna aktivnost nemoralna. Istinsko pastoralno stajalište sadržavat će nužno naputak homoseksualnim osobama o izbjegavanju bližnje grješne prigode. Treba poticati one programe u kojima su te opasnosti izbjegnute. Ali treba dobro razjasniti da svako udaljavanje od naučavanja Crkve, ili šutnja o njemu, nastojeći tako pružiti pastoralnu skrb, nije način niti autentične skrbi niti valjanoga pastoralna. Samo ono što je istinito može napokon biti i pastoralno. Kad se ne vodi računa o stajalištu Crkve, priječi se da homoseksualni ljudi i žene prime onu skrb koja im je potrebna i na koju imaju pravo. Istinski pastoralni program pomoći će homoseksualnim osobama na svim razinama njihova duhovnoga života, pomoću sakramenata i na poseban način čestom i iskrenom sakramentalnom ispovijeđu, pomoću molitve, svjedočenja, savjetom i individualnom pomoći. Na taj način čitava kršćanska zajednica može spoznati da je pozvana pomagati toj svojoj braći i tim svojim sestrama da izbjegnu bilo razočaranje bilo osamljenost.

16. Takav razlikovni pristup može uroditi mnogim koristima, najposlije i spoznajom kako homoseksualna osoba, kao uostalom svako ljudsko biće, ima duboku potrebu da istodobno bude podupirana na različitim razinama.

Ljudska osoba, stvorena na sliku i priliku Božju, ne može se odgovarajuće definirati ako se redukcionistički upućuje samo na spolnu usmjerenost. Bilo koja osoba koja živi na zemlji, ima osobne probleme i poteškoće, ali također teži rastu i napretku, usavršavanju vlastite darovitosti i talenta. Crkva nudi onaj kontekst, čija se velika potreba danas prepoznaje u brizi za ljudsku osobu, upravo kada odbije promatrati ljudsku osobu samo kao „heteroseksualnu” ili „homoseksualnu” i ističe da svatko ima istu osnovnu identičnost: biti Božje stvorenje i, po

milosti, Božje dijete, baštinik vječnoga života.

17. Nudeći pozornosti biskupa takva razjašnjenja i pastoralna usmjerenja, ovaj Zbor želi poduprijeti njihove napore usmjerene nastojanju da učenje Gospodinovo i njegove Crkve o ovoj važnoj stvari bude cjelovito preneseno svim vjernicima. U svjetlu ovoga što je do sada izloženo, mjesni ordinariji pozvani su procijeniti, u granicama svoga djelokruga, nužnost posebnih zahvata. Osim toga, ako se smatra korisnim, može se pribjeći naknadno usklađenom djelovanju na razini nacionalnih biskupskih konferencija. Na poseban način biskupi će se brinuti da sredstvima koja su im na raspolaganju podupru razvoj posebnih oblika pastoralne skrbi za homoseksualne osobe. To bi moglo uključiti suradnju psiholoških, socioloških i medicinskih znanosti, držeći se uvijek u punoj izvornosti učenja Crkve. Nadasve biskupi ne će propustiti poticati suradnju svih katoličkih teologa koji će tako moći, naučavajući ono što naučava Crkva i produbljujući svojim razmišljanjima autentično značenje ljudske spolnosti i kršćanskoga braka u božanskom planu, također i vrlina koje on sa sobom nosi, pružiti vrijednu pomoć na ovom specifičnom području pastoralnoga djelovanja. Trebat će dakle biskupi posebnu pozornost pridati odabiru djelatnika zaduženih za ovaj osjetljivi zadatak, tako da bi oni, zbog njihove vjernosti Učiteljstvu i zbog njihova visokoga stupnja duhovne i psihološke zrelosti, mogli biti od stvarne pomoći homoseksualnim osobama, za postizanje njihova cjelokupnog dobra. Takvi službenici odbacit će teološka mišljenja koja su protivna naučavanju Crkve i koja stoga ne mogu služiti kao smjernice na pastoralnom polju.

Osim toga, bit će korisno promicati prikladne programe kateheze, utemeljene na istini koja se odnosi na ljudsku spolnost, u njezinu odnosu sa životom obitelji, onako kako je naučavana od Crkve. Takvi programi naime pružaju veoma dobar kontekst unutar kojega također može biti raspravljano i pitanje homoseksualnosti.

Ova kateheza moći će pomoći također onim obiteljima u kojima se nalaze homoseksualne osobe, da pristupe problemu koji ih se tako duboko tiče. Trebat će uskratiti svaku potporu bilo kojoj organizaciji koja pokušava potkopavati naučavanje Crkve, koja bi prema njemu bila dvosmislena, ili bi ga potpuno zanemarivala. Takva potpora, ili također njezina prividnost, može postati uzrok teških krivih shvaćanja. Posebna pozornost trebala bi praksi programiranja vjerskih obreda i upotrebi građevina koje pripadaju Crkvi od strane ovih skupina, uključivši mogućnost raspolaganja školama i katoličkim institutima višega obrazovanja. Nekome takva dozvola za upotrebu crkvenog vlasništva može izgledati samo kao gesta pravednosti i ljubavi, ali ona je, zapravo, u proturječju sa samim svrhama zbog kojih su te ustanove bile utemeljene, te može biti uzrokom nesporazuma i sablazni. U vrjednovanju mogućih zakonskih prijedloga trebat će u prvi plan postaviti obvezu da se brani i promiče život obitelji.

18. Gospodin Isus je rekao: „Upoznat ćete istinu, i istina će vas osloboditi” (*Ivan 8, 32*). Sveto nam Pismo nalaže da činimo istinu u ljubavi. Bog koji je ujedno istina i ljubav poziva Crkvu da se stavi u službu svakoga čovjeka, žene i djeteta s pastoralnom brižljivošću našega milosrdnoga Gospodina. U tom je duhu Zbor za učenje vjere uputio vama, biskupi Crkve, ovo Pismo, s nadom da vam bude korisno u pastoralnoj skrbi za osobe čije patnje krivim naucima mogu biti samo povećane, a riječju istine ublažene.

Vrhovni svećenik Ivan Pavao II., u audijenciji danoj potpisanomu Predstojniku, odobrio je ovo Pismo prihvaćeno na redovitom sastanku Zbora i odredio da se objelodani.

U Rimu, u sjedištu Zbora za učenje vjere, 1. listopada 1986.

Joseph kard. Ratzinger, *predstojnik*

Alberto Bovone, *tajnik*

latinski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-

[persons_lt.html](#)

engleski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_en.html

njemački:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_ge.html

talijanski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_it.html

francuski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_fr.html

poljski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_pl.html

kastilski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_sp.html

portugalski:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19860915_libro-schillebeeckx_po.html